

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ АЗАРТНИХ ІГОР: АНАЛІЗ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ

Сергій Вікторович ЄФРЕМОВ,

*аспірант відділу організації освітньо-наукової
підготовки Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Азартні ігри є важливим аспектом економічної та соціальної діяльності в багатьох країнах світу, включаючи Україну. Водночас ця сфера пов'язана із ризиками, такими як ігрова залежність, фінансові втрати громадян, нелегальний гральний бізнес і корупція. Контроль за дотриманням законодавства в цій сфері є ключовим завданням адміністративно-правового регулювання, спрямованого на забезпечення правопорядку та захисту суспільних інтересів.

Легалізація грального бізнесу в Україні, яка розпочалася у 2020 році, супроводжується низкою проблем, що потребують негайного вирішення. Попри ухвалення Закону України "Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор", тіньовий сектор залишається впливовим і активно функціонує. Ця ситуація свідчить про недостатню ефективність наявних механізмів контролю, адже нелегальні оператори, використовуючи прогалини в законодавстві та інноваційні технології, продовжують свою діяльність. Проблема ускладнюється тим, що частина громадян свідомо обирає послуги нелегальних платформ, які пропонують більш вигідні умови гри, ігноруючи ризики втрати коштів або потрапляння у шахрайські схеми[1]. Однією з основних перешкод на шляху до ефективного контролю є корупційні прояви. Представники контролюючих органів, маючи широкі повноваження, іноді зловживають ними, сприяючи діяльності нелегальних операторів або недостатньо суворо перевіряючи дотримання законодавчих вимог легальними компаніями. Такі дії підривають довіру до регуляторної системи та створюють нерівні умови для суб'єктів ринку. Додаткові труднощі виникають через технологічні виклики. Розвиток онлайн-гемблінгу значно ускладнив процес моніторингу та регулювання цієї сфери. Використання криптовалют, анонімних платформ і віртуальних приватних мереж дозволяє операторам залишатися непоміченими для контролюючих органів. Ці технології також ускладнюють виявлення нелегальних фінансових транзакцій, які можуть бути пов'язані не лише з азартними іграми, але й із відмиванням коштів або іншими протиправними діями. Зростання популярності онлайн-казино створює додаткове навантаження на регуляторів, які змушені адаптувати свої методи до швидких змін у цифровій індустрії. Без ефективних інструментів для моніторингу онлайн-активностей, таких як автоматизовані системи виявлення порушень, держава не здатна повною мірою контролювати ситуацію.

На нашу думку, ефективність адміністративного контролю у сфері азартних ігор значною мірою залежить від вирішення зазначених проблем. Запровадження сучасних технологій моніторингу, зниження рівня корупції та вдосконалення механізмів боротьби з нелегальними операторами є ключовими завданнями, які необхідно реалізувати для забезпечення прозорості та ефективності регуляторної системи в Україні.

Адміністративно-правовий контроль у сфері азартних ігор в Україні базується на системі нормативно-правових актів і функціонуванні спеціально уповноважених органів, зокрема Державної комісії з регулювання азартних ігор та лотерей (ДКРАІА). Основна мета такого контролю полягає у забезпеченні дотримання законодавства всіма учасниками ринку, запобіганні правопорушенням, боротьбі з нелегальним гральним бізнесом і захисті прав споживачів. Ключовим елементом адміністративного контролю є система ліцензування, яка дозволяє державі встановлювати жорсткі вимоги до суб'єктів господарювання, що прагнуть працювати в цій сфері[2]. Процедура ліцензування спрямована на забезпечення прозорості діяльності операторів азартних ігор, перевірку їхньої відповідності законодавчим критеріям, а також запобігання участі у цьому бізнесі осіб із сумнівною репутацією. Моніторинг діяльності операторів є наступним важливим інструментом, адже він дозволяє контролювати фінансові потоки, відстежувати виконання ліцензійних умов та виявляти спроби використання азартних ігор для відмивання коштів. Інспекційні перевірки, що проводяться уповноваженими органами, спрямовані на виявлення порушень у діяльності операторів, зокрема щодо захисту прав споживачів, чесності ігор та обробки фінансових операцій.

Попри існування цих механізмів, практика застосування адміністративного контролю виявляє низку проблем. Однією з них є недостатня кадрова і технічна забезпеченість ДКРАІА. Брак кваліфікованого персоналу, недостатній рівень цифровізації та відсутність сучасних технічних засобів значно ускладнюють ефективне виконання функцій цього органу. Ще одним викликом є слабка координація між різними органами влади, такими як податкова служба, кіберполіція та місцеві адміністрації. Відсутність злагодженої співпраці між цими структурами знижує оперативність і результативність виявлення порушень. Особливу проблему становить регулювання інтернет-азартних ігор, які все частіше функціонують через анонімні канали, використовуючи криптовалюти та VPN-технології для уникнення контролю. Це створює додаткові труднощі у виявленні нелегальних платформ та їхніх користувачів. Для покращення адміністративного контролю необхідно впроваджувати інноваційні рішення. Серед них важливим є модернізація технічних засобів контролю, зокрема використання автоматизованих систем моніторингу. Впровадження алгоритмів штучного інтелекту, здатних аналізувати транзакції та виявляти підозрілі дії, дозволить оперативніше реагувати на порушення. Зміцнення кадрового потенціалу також є ключовим завданням. Забезпечення професійної підготовки працівників контролюючих органів, проведення навчальних семінарів і тренінгів сприятиме підвищенню рівня їхньої компетенції[3]. Розвиток міжнародної співпраці є ще одним важливим кроком. Взаємодія з іншими країнами у сфері обміну інформацією та боротьби з нелегальними операторами дозволить ефективніше протидіяти порушенням, що мають транснаціональний характер. Нарешті, підвищення обізнаності громадян щодо ризиків азартних ігор має стати пріоритетним напрямком роботи держави. Інформаційні кампанії, спрямовані на профілактику ігрової залежності та підвищення правової культури, допоможуть зменшити попит на послуги нелегальних операторів.

Ми вважаємо, що запровадження цих заходів дозволить удосконалити адміністративно-правовий контроль у сфері азартних ігор, зробивши його більш ефективним і прозорим. Це сприятиме зниженню рівня нелегальної ді-

яльності, підвищенню довіри до регуляторної системи та забезпеченню стабільного розвитку цієї галузі в Україні.

Отже, адміністративно-правовий контроль за дотриманням законодавства у сфері азартних ігор є важливим інструментом забезпечення правопорядку та захисту суспільних інтересів. Аналіз практики його застосування в Україні свідчить про необхідність подальшого вдосконалення регуляторних механізмів, зокрема через впровадження сучасних технологій, зміцнення кадрового потенціалу та активізацію міжнародної співпраці. Це дозволить знизити рівень нелегального грального бізнесу, забезпечити захист прав громадян і сприяти сталому розвитку сфери азартних ігор в Україні.

Список використаних джерел:

1. Васильєва Д. О. Кримінологічне поняття грального бізнесу. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 3. С. 156-160.
2. Макарєнко В. С. Поняття та соціальна небезпека грального та незаконного грального бізнесу. *Наукові записки. Кропивницький*. 2019. Вип. 7. С. 77-83.
3. Профатіло К. В. Принципи організації та діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2021. Вип. 53. С. 50-54. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.53.10>.